



Fifth Business. Skull Mountain. Peaceable Lake.

In zekere zin is ons leven net een film. Je familie en vrienden zijn de hoofdrolspelers. De bijrollen worden vervuld door burens, collega's, leraren en oppervlakkige kennissen. Dan zijn er ook nog de mensen met een kleine rol met weinig tekst: de caissière in de supermarkt met de lieve glimlach, de vriendelijke barkeeper in de buurtkroeg, de mannen met wie je drie keer per week traint in de sportschool. En er zijn duizenden figuranten, de mensen die door elk leven stromen als water door een zeef. Je ziet ze één keer en dan nooit meer. De tiener die bij Barnes & Noble stripboeken doorbladert, de jongen langs wie je heen moet glippen (terwijl je 'Neem me niet kwalijk' mompelt) om bij de tijdschriften te komen. De vrouw in de rijbaan naast je voor een stoplicht, die het moment aangrijpt om haar lippenstift bij te werken. De moeder die ijs van de mond van haar peuter veegt in een wegrestaurant waar je bent gestopt voor een snelle hap. De man die je bij een honkbalwedstrijd een zakje pinda's verkoopt.

Maar soms komt een persoon die in geen van deze categorieën in te delen is, je leven binnen. Als een joker in een spel kaarten duikt die in de loop der jaren op de gekste momenten op, dikwijls tijdens een moment van crisis. In de film staat zo'n personage bekend als de *fifth business* of *change agent*, een katalysator voor verandering. Wanneer die in een film opduikt, weet je dat hij daar is omdat de scenarioschrijver hem erin heeft gestopt. Maar wie of wat schrijft het scenario van ons leven? Het lot of toeval? Ik wil geloven dat het het laatstgenoemde is. Dat wil ik met heel mijn hart en ziel. Wanneer ik aan Charles Jacobs denk – mijn *fifth business*, mijn *change agent*,

mijn Nemesis – wil ik gewoon niet geloven dat zijn aanwezigheid in mijn leven iets met het lot te maken had. Dat zou betekenen dat al die gruwelijke dingen, die verschrikkingen, voorbestemd waren om te gebeuren. Als dat zo is, dan bestaat er niet zoiets als licht, en dan is ons geloof daarin een dwaze illusie. Als dat zo is, dan leven we in duisternis, als dieren in een hol of mieren diep in hun nest.

En niet alleen.

Voor mijn zesde verjaardag gaf Claire me een leger en op een zaterdag in oktober in 1962 stelde ik het op voor een grote veldslag.

Ik kwam uit een groot gezin – vier jongens, één meisje – en als jongste kreeg ik altijd een heleboel cadeaus, maar Claire gaf altijd de beste. Ik weet niet of dat was omdat zij de oudste was, of omdat ze het enige meisje was, of beide. Maar van alle geweldige cadeaus die ze me in de loop der jaren gaf, was dat leger verreweg het beste. Er waren tweehonderd groene plastic soldaatjes, sommige met een machinegeweer, en een stuk of tien vastgezet op buisvormige dingen, die volgens haar mortieren waren. Ook waren er acht vrachtwagens en twaalf jeeps. Het gaafste aan het leger was misschien wel de doos waarin het was verpakt: een kartonnen opbergkist in groene en bruine camouflagekleuren met op de voorkant EIGENDOM VAN HET AMERIKAANSE LEGER. Daaronder had Claire gezet: JAMIE MORTON, COMMANDANT.

Dat was ik.

‘Ik zag een advertentie ervoor achter in een van Terry’s stripboeken,’ zei ze toen ik tot bedaren kwam nadat ik het had uitgediend van blijdschap. ‘Hij wilde niet dat ik de bon uitknipte omdat hij een vervelende snotjongen is...’

‘Dat klopt,’ zei Terry. Hij was acht. ‘Ik ben een vervelende snotjongen van een grote broer.’ Hij stak twee vingers in zijn neus.

‘Hou daarmee op,’ zei onze moeder. ‘Geen gekibbel op verjaardagen, alsjeblieft en bedankt. Terry, haal je vingers uit je neus.’

‘Hoe dan ook,’ zei Claire, ‘ik heb de bon overgeschreven en opgestuurd. Ik was bang dat het niet op tijd zou komen, maar gelukkig is het er. Ik ben blij dat je het leuk vindt.’ Ze zoende me op de slaap. Daar zoende ze me altijd. Al die jaren later kon ik nog steeds die zachte kusjes voelen.

‘Ik vind het prachtig!’ zei ik, terwijl ik de doos tegen mijn borst drukte. ‘Ik zal het altijd prachtig blijven vinden!’

Dit was na het ontbijt van pannenkoeken met bosbessen en spek, mijn lievelingseten. Op onze verjaardag kregen we altijd ons lievelingseten, en de cadeaus kwamen altijd na het ontbijt, daar in de keuken met het houtgestookte fornuis, de lange tafel en ons bakbeest van een wasmachine, die altijd kapotging.

‘Voor Jamie is “altijd”, nou, vijf dagen of zo,’ zei Con. Hij was tien, slank (al is hij later wel in omvang toegenomen) en had aanleg voor wetenschap, zelfs toen al.

‘Leuk gezegd, Conrad,’ zei onze vader. Hij was gekleed voor z’n werk in een schone overall met zijn naam – RICHARD – in gouddraad op zijn linkerborstzak. Op zijn rechterborst stond MORTON STOOKOLIE. ‘Ik ben diep onder de indruk.’

‘Bedankt, pap.’

‘Met je welsprekendheid win je de kans om je moeder te helpen de ontbijtboel op te ruimen.’

‘Het is Andy’s beurt!’

‘Het wás Andy’s beurt,’ zei mijn vader, terwijl hij stroop op de laatste pannenkoek deed. ‘Pak een theedoek, Mooiprater. En probeer om niks te breken.’

‘U verwent hem door en door,’ zei Con, maar hij pakte een theedoek.

Connie had het niet helemaal bij het verkeerde eind over mijn idee van ‘altijd’. Vijf dagen later lag het doktersspel dat Andy me had gegeven onder mijn bed stof te vergaren (er ontbrak trouwens toch een aantal lichaamsdelen; Andy had het voor een kwartje gekocht op de rommelmarkt in Eureka Grange). Net als de legpuzzels die Terry me had gegeven. Con had me een View-Master gegeven, en die ging iets langer mee, maar uiteindelijk belandde die in mijn kast om nooit meer tevoorschijn gehaald te worden.

Van mijn ouders kreeg ik kleren, omdat ik tegen eind augustus jarig ben en ik dat jaar naar groep drie ging. Ik vond een nieuwe broek en shirts ongeveer net zo spannend als het testbeeld op tv, maar ik probeerde om hen enthousiast te bedanken. Ik vermoed dat ze dat echt wel doorhadden. Voor een kind van zes is enthousiasme veinzen niet makkelijk... al is het triest genoeg een vaardigheid die de meesten van

ons tamelijk snel onder de knie hebben. Hoe dan ook, de kleren werden gewassen in de wasmachine, te drogen gehangen aan de waslijn naast het huis en ten slotte opgevouwen en opgeborgen in mijn ladekast. Het hoeft waarschijnlijk geen betoog dat ze daar uit het oog, uit het hart lagen tot september kwam en het tijd was om ze aan te trekken. Ik weet nog dat er een trui bij was die eigenlijk best cool was, bruin met gele strepen. Wanneer ik die aanhad, deed ik alsof ik een superheld was die de Menselijke Wesp heette: boosdoeners, pas op voor mijn angel!

Maar Con had het mis over de opbergkist met het leger. Dag in, dag uit speelde ik met die soldaatjes, gewoonlijk aan de rand van de voortuin, waar een strook aarde was tussen ons gazon en Methodist Road, die in die tijd onverhard was. Met uitzondering van Route 9 en de tweebaansweg die naar Goat Mountain leidde, waar een ontspanningsoord was voor rijke mensen, waren alle wegen in Harlow in die tijd onverhard. Ik weet nog dat ik mijn moeder verscheidene keren heb horen klagen over al het stof dat op droge zomerdagen het huis binnenkwam.

Billy Paquette en Al Knowles – mijn twee beste vrienden – speelden op veel middagen samen met mij met mijn leger, maar op de dag dat Charles Jacobs voor het eerst in mijn leven verscheen, was ik in mijn eentje. Ik weet niet meer waarom Billy en Al er niet waren, maar ik weet wel dat ik het leuk vond om voor de verandering alleen te spelen. Ten eerste was het niet nodig het leger in drie divisies op te splitsen. Ten tweede – en dit was belangrijker – hoefde ik niet met hen te redetwisten over wiens beurt het was om te winnen. Eigenlijk vond ik het niet eerlijk dat ik ooit zou moeten verliezen, omdat het mijn soldaten en mijn opbergkist waren.

Toen ik op een hete nazomerse dag niet lang na mijn verjaardag mijn moeder vertelde hoe ik daarover dacht, pakte ze me bij mijn schouders en keek ze me recht in de ogen, een zeker teken dat ik op het punt stond weer een levensles te ontvangen. ‘Dat gedoe van “dat is van mij” is een belangrijk onderdeel van wat er mis is met de wereld, Jamie. Als je met je vriendjes speelt, zijn de soldaatjes van jullie allemaal.’

‘Zelfs als we spelen dat we tegen elkaar vechten?’

‘Zelfs dan. Als Billy en Al naar huis gaan om te eten en jij de soldaatjes terugstopt in de doos...’

‘Het is een opbergkist!’

‘Oké, de opbergkist. Als je ze opbergt, zijn ze weer van jou. Mensen hebben veel manieren om onaardig tegen anderen te doen, zoals je zult ontdekken als je ouder bent, maar volgens mij komt onhebbelijk gedrag altijd voort uit egoïsme. Beloof me dat je nooit egoïstisch zal zijn, jochie.’

Ik beloofde het, maar ik vond het nog steeds niet leuk als Billy en Al wonnen.

Op die dag in oktober 1962, terwijl het lot van de wereld aan een zijden draadje hing door een klein, tropisch stukje land dat Cuba heette, vocht ik aan beide kanten van de strijd, wat betekende dat ik zeker zou winnen. Eerder die dag was er een bulldozer bezig geweest op Methodist Road (‘Ze schuiven de stenen heen en weer,’ mopperde mijn vader altijd) en er lag een heleboel losse aarde. Ik schraapte genoeg bij elkaar om een heuvel te maken, vervolgens een hogere heuvel en toen een berg, die bijna tot aan mijn knieën kwam. Ik wilde hem eerst Goat Mountain noemen, maar dat leek zowel niet origineel (de echte Goat Mountain lag per slot van rekening maar achttien kilometer verderop) als saai. Ik dacht even na en besloot hem toen Skull Mountain te noemen. Ik probeerde er zelfs met mijn vingers twee op ogen lijkende grotten in te maken, maar de aarde was droog en de grotten stortten steeds in.

‘Nou, ja,’ zei ik tegen de plastic soldaatjes in hun opbergkist. ‘De wereld is hard en je kunt niet alles hebben.’ Dat was een van de favoriete gezegdes van mijn vader, en met vijf kinderen te onderhouden had hij vast en zeker reden om dat te geloven. ‘We doen alsof het grotten zijn.’

Ik zette de helft van mijn leger op de top van Skull Mountain, waar het een ontzagwekkende aanblik bood. Vooral de mannen met de mortieren zagen er vervaarlijk uit. Dat waren de moffen. Het Amerikaanse leger stelde ik op aan de rand van het gazon. Dat kreeg alle jeeps en vrachtwagens om tegen de steile bergwand naar boven te kunnen stormen. Enkele zouden vast en zeker omslaan, maar een paar zouden de top wel halen. En de mortiersoldaten overrijden, die

om genade zouden roepen. Dat konden ze wel vergeten.

‘Dit wordt een strijd op leven en dood,’ zei ik, terwijl ik de laatste dappere Amerikanen opstelde. ‘Hitsmer, jij bent de volgende!’

Terwijl ik stripboekachtige machinegeweergeluiden maakte en gelid na gelid naar voren verplaatste... viel er een schaduw over het slagveld. Ik keek op en zag een man staan. Hij blokkeerde de middagzon, een silhouet omringd door goudkleurig licht, een menselijke eclips.

Er gebeurde van alles, net als elke zaterdagmiddag bij ons thuis. Andy en Con waren in onze lange achtertuin, waar ze met een stel vrienden aan het honkballen waren, schreeuwend en lachend. Claire zat boven in haar kamer met een paar vriendinnen platen te draaien op haar Imperial Party Time-platenspeler: ‘The Loco-Motion’, ‘Soldier Boy’, ‘Palisades Park’. Vanuit de garage kwam het geluid van gehamer. Terry en vader werkten daar aan de oude Ford uit 1951, die vader ‘de Wegraket’ noemde. Of ‘het Project’. Ik heb hem het een keer een kloting horen noemen, een uitdrukking die ik toen prachtig vond en nog steeds gebruik. Als je je minder rot wilt voelen, moet je iets een kloting noemen. Meestal werkt dat.

Er gebeurde van alles, maar op dat moment leken alle geluiden weg te vallen. Ik weet dat dit zo’n illusie is die wordt veroorzaakt door een gebrekkig geheugen (om nog maar niet te spreken van een koffer vol duistere associaties) maar de herinnering is bijzonder sterk. Op eens schreeuwden er geen kinderen in de achtertuin, kwam er geen muziek van boven, geen gehamer uit de garage. Zelfs de vogels zongen niet.

Toen boog de man zich voorover, en het licht van de ondergaande zon dat over zijn schouder viel, verblindde me even. Ik hield mijn hand beschermend voor mijn ogen.

‘Neem me niet kwalijk,’ zei hij, en hij ging zo staan dat ik naar hem kon kijken zonder door de zon verblind te worden. Hij was gekleed in een zwart geschikt-voor-de-kerkjasje en een zwart shirt met een halsboord met een inkeping. Daaronder een spijkerbroek en afgetrapte loafers. Het was alsof hij tegelijkertijd twee verschillende mensen wilde zijn. Op mijn zesde deelde ik volwassenen in in drie categorieën: jonge volwassenen, volwassenen en oude mensen. Deze man was een jonge volwassene. Hij stond met zijn handen op zijn knieën en keek naar de vijandige legers.

‘Wie bent u?’ vroeg ik.

‘Charles Jacobs.’ De naam kwam me vaag bekend voor. Hij stak me zijn hand toe. Ik schudde die meteen, want zelfs op mijn zesde had ik goede manieren. Wij allemaal. Daar zorgden mijn vader en moeder voor.

‘Waarom draagt u dat boordje met een gat erin?’

‘Omdat ik predikant ben. Als je van nu af aan ’s zondags naar de kerk gaat, dan ben ik daar. En als je op donderdagavond naar de MYF gaat, dan ben ik daar ook.’

‘Meneer Latoure was vroeger onze dominee,’ zei ik, ‘maar hij is doodgegaan.’

‘Dat weet ik. Dat vind ik heel erg.’

‘Het is oké, want mijn moeder zei dat hij niet heeft geleden en dat hij rechtstreeks naar de hemel is gegaan. Maar hij droeg niet zo’n boordje.’

‘Omdat Bill Latoure een lekenprediker was. Dat betekent dat hij zoiets als een vrijwilliger was. Hij hield de kerk open toen er niemand anders was om dat te doen. Dat was bijzonder aardig van hem.’

‘Ik denk dat mijn vader wel van u weet,’ zei ik. ‘Hij is een van de diakens in de kerk. Dat betekent dat hij de collecte mag houden. Om beurten met de andere diakens.’

‘Inderdaad,’ zei Jacobs, en hij ging naast me op zijn knieën zitten.

‘Gaat u bidden?’ Het idee was een beetje verontrustend. Bidden was voor de kerk en de Methodist Youth Fellowship, wat mijn broers en zus donderdagavondschool noemden. Als meneer Jacobs die weer opstartte, zou dit mijn eerste jaar worden, net als mijn eerste jaar op de basisschool. ‘Als u met mijn vader wilt praten: hij is in de garage met Terry. Ze zetten een nieuwe koppeling in de Wegraket. Nou, mijn vader dan. Terry geeft hem het gereedschap aan en kijkt toe. Hij is acht. Ik ben zes. Ik denk dat mijn moeder misschien op de achterveranda zit te kijken naar een groepje jongens dat aan het honkballen is.’

‘Ik speelde als kind ook graag honkbal,’ zei hij glimlachend. Het was een aardige glimlach, ik mocht hem meteen.

‘Hoe heet je, jongeman?’

‘Jamie Morton. Ik ben zes.’

‘Zoals je al zei.’

‘Ik geloof niet dat er ooit iemand in onze voortuin heeft zitten bidden.’

‘Dat ga ik ook niet doen. Ik wil alleen maar even goed kijken naar je legers. Wie zijn de Russen en wie de Amerikanen?’

‘Nou, die soldaten op de grond zijn Amerikanen, maar die op Skull Mountain zijn de moffen. De Amerikanen moeten de berg veroveren.’

‘Omdat die in de weg staat,’ zei Jacobs. ‘Achter Skull Mountain ligt de weg naar Duitsland.’

‘Dat klopt! En de oppermof! Hitsmer!’

‘De stichter van zoveel kwaad,’ zei Jacobs. ‘Adolf Hitsmer.’

‘Huh?’

‘Niks. Vind je het erg als ik de slechteriken Duitsers noem? Moffen klinkt nogal gemeen.’

‘Nee, hoor, ik vind het best. Moffen zijn Duitsers en Duitsers zijn moffen. Mijn vader was in de oorlog. Alleen het laatste jaar. Hij repareerde vrachtwagens in Texas. Bent u in de oorlog geweest, meneer Jacobs?’

‘Nee, ik was te jong. Voor Korea ook. Hoe gaan de Amerikanen die berg veroveren, generaal Morton?’

‘Ze gaan naar boven stormen!’ riep ik. ‘Schieten met hun machiegeweren! Pang! Pang!’ En toen diep vanuit mijn keel: ‘Takka-takka-takka!’

‘Een directe aanval op de berg klinkt riskant, generaal. Als ik jou was zou ik mijn troepen opsplitsen... zo bijvoorbeeld.’ Hij verplaatste de helft van de Amerikanen naar links en de andere helft naar rechts. ‘Daardoor krijg je een tangbeweging, zie je wel?’ Hij bracht zijn duim en wijsvinger naar elkaar. ‘Dan sluit je je doel van twee kanten in.’

‘Misschien,’ zei ik. Een frontale aanval leek me leuk – een hoop bloederige actie – maar het idee van meneer Jacobs sprak me ook wel aan. Het was geniepig. Geniepig kon bevredigend zijn. ‘Ik heb geprobeerd om grotten te maken, maar de aarde is te droog.’

‘Dat zie ik.’ Hij stak een vinger in Skull Mountain en keek toe terwijl de aarde brokkelde en het gat vulde. Hij stond op en veegde de aarde van de knieën van zijn spijkerbroek. ‘Ik heb een zoontje dat over een jaar of twee waarschijnlijk veel plezier zou beleven aan je soldaatjes.’

‘Als hij wil, mag hij nu wel komen spelen.’ Ik probeerde om niet egoïstisch te zijn. ‘Waar is hij?’

‘Nog in Boston, met zijn moeder. Er moet heel wat ingepakt worden. Ik denk dat ze er woensdag wel zijn. Uiterlijk donderdag. Maar Morrie is nog een beetje jong voor soldaatjes. Hij zou er alleen maar mee gaan gooien.’

‘Hoe oud is hij?’

‘Hij is net twee geworden.’

‘Ik wil wedden dat hij nog steeds in zijn broek plast!’ riep ik en ik barstte in lachen uit. Dat was waarschijnlijk niet erg beleefd, maar ik kon er niets aan doen. Kinderen die in hun broek plassen waren gewoon verschrikkelijk grappig.

‘Dat doet hij inderdaad,’ zei Jacobs glimlachend, ‘maar daar groeit hij vast en zeker wel overheen. Zei je dat je vader in de garage is?’

‘Ja.’ Nu herinnerde ik me waar ik de naam van de man eerder had gehoord. Mijn vader en moeder hadden tijdens het avondeten zitten praten over de nieuwe dominee die uit Boston kwam. *Is hij niet erg jong?* had mijn moeder gevraagd. *Ja, en dat zal in zijn salaris tot uitdrukking komen,* had mijn vader grijnzend geantwoord. Ik geloof dat ze nog meer over hem hebben gezegd, maar daar heb ik geen aandacht aan geschonken. Andy eigende zich de aardappelpuree toe. Dat deed hij altijd.

‘Probeer die enfilerende beweging nou maar,’ zei Jacobs, terwijl hij wegliep in de richting van de garage.

‘Huh?’

‘Tangbeweging,’ zei hij, terwijl hij zijn duim en wijsvinger weer tegen elkaar aan drukte.

‘O. Ja. Dat doe ik.’

Ik probeerde het. Het werkte heel goed. De moffen kwamen allemaal om. Alleen was de strijd niet echt wat ik spectaculair zou noemen, dus probeerde ik ook de frontale aanval. Vrachtwagens en jeeps tuimelden van de steile helling van Skull Mountain en moffen vielen krijsend van doodsangst langs de achterkant van de berg naar beneden: ‘Aaaaaaaaah!’

Terwijl de strijd woedde zaten mijn ouders en meneer Jacobs op de voorveranda ijsstee te drinken en te praten over kerkelijke dingen. Behalve dat mijn vader een diaken was, was mijn moeder lid van de

Ladies Auxiliary. Ze was niet de baas, maar de rechterhand van de baas. Je had al die chique hoeden moeten zien die ze in die tijd had. Minstens een stuk of tien. Toen waren we gelukkig.

Mijn moeder riep mijn broers en zus om kennis te komen maken met de nieuwe dominee, samen met hun vriendjes en vriendinnen. Ik stond ook op om naar hen toe te gaan, maar meneer Jacobs gebaarde met zijn hand dat ik niet hoefde te komen en zei tegen mijn moeder dat wij al kennis hadden gemaakt. ‘Ga door met de strijd, generaal!’ riep hij.

Ik ging door met de strijd. Con, Andy en hun vrienden gingen terug naar de achtertuin en hervatten hun spel. Claire en haar vriendinnen gingen weer naar boven en dansten verder (hoewel mijn moeder wel zei dat ze de muziek zachter moest zetten). Meneer en mevrouw Morton en dominee Jacobs vervolgden hun gesprek en praatten nog een hele tijd met elkaar. Ik weet nog dat ik me dikwijls verbaasde over het feit dat volwassenen zoveel konden kletsen. Het was vermoeiend.

Ik sloeg geen acht op hen omdat ik de slag om Skull Mountain leverde, keer op keer en op verschillende manieren. In het meest bevredigende scenario – een aangepaste versie van meneer Jacobs’ tangbeweging – hield een deel van het Amerikaanse leger de Duitsers van voren bezig terwijl de rest om de berg heen trok en de Duitsers van achteren aanviel. ‘Wat voor de...’ riep een van hen vlak voor hij in het hoofd werd geschoten.

Ik begon er genoeg van te krijgen en overwoog om naar binnen te gaan voor een plakje cake (als de vrienden van Con en Andy iets hadden overgelaten) toen die schaduw weer over mij en mijn slagveld viel. Ik keek op en zag meneer Jacobs. Hij had een glas water in zijn hand.

‘Dit heb ik van je moeder geleend. Mag ik je iets laten zien?’

‘Tuurlijk.’

Hij ging weer op zijn knieën zitten en goot het water over Skull Mountain.

‘Het is een onweersbui!’ riep ik, en ik maakte onweergeluiden.

‘Ja, als je dat wilt. Met bliksem. Moet je nu eens kijken.’ Hij stak twee vingers op als duivelshoortjes en duwde ze in de natte aarde. Deze keer bleven de gaten zitten. ‘Hocus pocus pas,’ zei hij. ‘Grotten.’

Hij pakte twee Duitse soldaatjes en zette ze in de holtes. ‘Die zijn moeilijk te elimineren, generaal, maar de Amerikanen zullen de klus vast en zeker weten te klaren.’

‘Hé! Bedankt!’

‘Giet er nog een glas water overheen als de aarde weer korrelig wordt.’

‘Dat zal ik doen.’

‘En vergeet niet het glas naar de keuken terug te brengen als de strijd voorbij is. Ik wil geen problemen krijgen met je moeder op mijn eerste dag in Harlow.’

Dat beloofde ik en ik stak hem mijn hand toe. ‘Geef me de vijf, meneer Jacobs.’

Hij lachte, gaf me een hand en liep weg over Methodist Road in de richting van de pastorie waar hij met zijn gezin de komende drie jaar zou wonen, totdat hij werd ontslagen. Ik keek hem even na en richtte mijn aandacht toen weer op Skull Mountain.

Voordat ik echt de strijd kon voortzetten, viel er weer een schaduw over het slagveld. Deze keer was het mijn vader. Hij liet zich op een knie zakken, waarbij hij ervoor oppaste dat hij geen Amerikaanse soldaatjes verpletterde. ‘En, Jamie, wat vind je van onze nieuwe dominee?’

‘Ik vind hem aardig.’

‘Ik ook. Je moeder vindt hem ook aardig. Hij is erg jong voor de taak, en als hij zijn werk goed doet, zijn wij slechts zijn startersgemeente, maar volgens mij zal hij het uitstekend doen. Vooral met de MYF. Jeugd spreekt jeugd aan.’

‘Kijk, pap, hij heeft me laten zien hoe ik grotten kan maken. Je hoeft alleen maar de aarde nat te maken zodat die een beetje modderig wordt.’

‘Ik zie het.’ Hij woude door mijn haar. ‘Wel goed je handen wassen voor het eten.’ Hij pakte het glas van de grond. ‘Zal ik dit naar binnen brengen?’

‘Ja, alstublieft en dank u wel.’

Hij liep met het glas naar het huis terug. Ik richtte mijn aandacht weer op Skull Mountain, maar zag dat de aarde weer was opgedroogd en dat de grotten waren ingestort. De soldaten daarbinnen waren levend begraven. Dat vond ik prima, het waren per slot van rekening toch de slechteriken.